

ZAKŁÓCENIA NA EUROPEJSKICH RYNKACH

PLAN DZIAŁAŃ NA RZECZ ZAPOBIEGANIA EWENTUALNYM KRYZYSOM

Copa-Cogeca wyraziła zadowolenie z proaktywnej reakcji Komisji w sierpniu br. na poważny kryzys w sektorze warzyw i owoców. Europejscy rolnicy i spółdzielnie rolnicze uważają, że społeczność rolnicza nie może czekać, aż kolejny poważny kryzys uderzy w inne produkty, aby UE podjęła rozmowy na temat nowych instrumentów wsparcia.

W niniejszym dokumencie zamieszczono listę priorytetów, które instytucje europejskie powinny przeanalizować, aby opracować plan działań na rzecz zapobiegania ewentualnym poważnym kryzysom na europejskich rynkach. Poniższą listę opracowano w oparciu o sytuację rynkową w październiku. Może ona zostać zaktualizowana w wypadku pogorszenia się sytuacji na rynku.

Dokument ten nie wyklucza innych środków, które Komisja powinna przyjąć w ramach podejścia krajowego dla rolników w regionach bezpośrednio dotkniętych rosyjskim embargiem nałożonym na europejskie produkty rolne i rolno-spożywcze.

WIEPRZOWINA

UE-28 produkuje rocznie 22,3 mln ton wieprzowiny. Współczynnik samowystarczalności wynosi ok. 110 %. Blisko 10 % całej produkcji przeznaczana się na eksport. W ciągu ostatnich lat poziom europejskiej produkcji obniżył się – w 2011 r. wyprodukowano 22,9 mln ton, a w 2013 r. 22,3 mln ton. Do spadku poziomu produkcji przyczyniły się nowe ograniczenia produkcji w UE.

Producenci wieprzowiny od końca stycznia borykają się z konsekwencjami rosyjskiego embarga. Rosja zakazała importu świń i wyrobów z wieprzowiny pochodzących z całej Unii Europejskiej.

I. ZMIANY NA RYNKU

UE eksportuje do Rosji średnio 800 000 ton wyrobów z wieprzowiny o wartości 1,4 mld EUR (czyli 24 % całkowitej wartości wieprzowiny eksportowanej z UE). Pod względem wielkości największymi eksporterami są Niemcy, Dania, Hiszpania, Francja, Holandia i Polska. Państwa te dostarczają na rynek rosyjski 625 000 ton, które stanowią 80 % europejskiej wieprzowiny eksportowanej do Rosji.

W okresie letnim ceny na rynkach były odporne, ale podmioty zgromadziły duże ilości produktów o niskiej wartości, np. tłuszczu i podrobów, dla których nie udało się znaleźć rynków alternatywnych. Produkty eksportowane z UE do Rosji to przede wszystkim mięso zamrożone (43 %), smalec (32 %) i podroby (15 %).

Ceny wieprzowiny znacząco spadły w ciągu ostatnich trzech tygodni. Dziś są niższe niż średnia cena w okresie 2009-2013, będąca niewysoką ceną referencyjną dla europejskiego rynku.

II. NAJWAŻNIEJSZE MOŻLIWOŚCI

1. Należy ułatwić pozbywanie się dużych ilości produktów o niskiej wartości, znajdujących się obecnie w magazynach, takich jak słonina i podroby wieprzowe (0206 3000 i 0209 10 – słonina), aby zwolnić miejsce w magazynach, które będzie potrzebne w ciągu najbliższych miesięcy. Jakość żywieniowa tych produktów bardzo szybko spada. Według szacunków rynek rosyjski wchłaniał rocznie blisko 350 000 ton tych produktów (masa tuszy).

UE powinna bezzwłocznie opracować instrument, który umożliwi wykorzystanie tych produktów w celach niespożywczych, np. do produkcji biopaliw.

2. Nowe rynki alternatywne i zniesienie przeszkód sanitarnych i fitosanitarnych

- Zniesienie przeszkód sanitarnych i fitosanitarnych oraz przyspieszenie procesu zatwierdzenia (np. poprzez podwyższenie liczby inspektorów, którzy mogą wydawać ubojniom licencje). Państwa priorytetowe to Chile, Meksyk i Brazylia.
- Opracowanie wszelkich możliwości wsparcia, aby pomóc przedsiębiorstwom produkującym wieprzowinę wykorzystać rynki alternatywne (np. poprzez przyspieszenie procesu wydawania świadectw zdrowia i pozwoleń na wywóz).
- Koordinacja europejskiego planu mającego na celu analizę nowych rynków eksportowych. Strefy priorytetowe to Ameryka Południowa, Indie (trwają negocjacje w sprawie umowy o wolnym handlu) i Ameryka Środkowa, szczególnie państwa, które już podpisały umowy o wolnym handlu z UE (w pierwszej kolejności Chile).

3. Promocja

- Umożliwienie przekierowania programów promocji z rynku rosyjskiego do innych państw.
- Przyspieszenie zatwierdzania programów promocji złożonych przed 30 września.
- Zatwierdzenie współfinansowania promocji ogólnej wieprzowiny na rynku wewnętrznym, tak jak ma to miejsce w przypadku kampanii promocyjnej mięsa owczego (promocja ogólna).
- Umieszczenie produktów z mięsa wieprzowego na liście priorytetów w nowym systemie promocji [VP\(13\)9952 \(rev.3\)](#). Nowa polityka promocji ma wejść w życie w grudniu 2015 r., ale można ją przyspieszyć i wzmocnić poprzez podwyższenie poziomu elastyczności:
 - podwyższenie współfinansowania ze strony UE z 50 % do 85 %;
 - zwiększenie liczby okresów składania wniosków w celu dostosowania do większej liczby nowych możliwości handlowych;
 - dostosowanie procedur administracyjnych do możliwości handlowych.

4. Tymczasowe wsparcie dla programów przechowywania jedynie dla niektórych pozycji taryfowych (0206 3000 – podroby jadalne i 0209 10 – słonina)¹ i jeśli pozostałe działania nie są wystarczające.

- Po upadku rynków zbytu na te produkty w Rosji, na Białorusi i Ukrainie europejski rynek wieprzowiny nie ma prawdziwej alternatywy w perspektywie krótkoterminowej. Program przechowywania można wykorzystać jako tymczasowy instrument łagodzący aż do pojawienia się nowych rynków w krajach trzecich. W ramach tego programu należy dać podmiotom możliwość wycofania produktów z przechowywania, kiedy pojawi się możliwość wyeksportowania ich (np. po miesiącu).

III. DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ KOMISJĘ

- a) Komisja złożyła wnioski o ustanowienie panelu w ramach WTO w celu zniesienia zakazu (prawdopodobny czas oczekiwania na rozstrzygnięcie wynosi trzy lata).
- b) Komisja postanowiła wypłacić rekompensaty rolnikom ze strefy objętej afrykańskim pomorem świń w wysokości 30 % na ubój zapobiegawczy i zawieszenie produkcji przez rok.

¹ Z wyliczeń UECEBV wynika, że odpowiedni poziom wsparcia złagodziłby przewidywany spadek cen rynkowych i mógłby zagwarantować dodatkowe 8 EUR na 100 kg masy tuszy.

SEKTOR MLEKA

Zgodnie z danymi statystycznymi z końca 2013 r. do Rosji wyeksportowano 13 % i 13,4 % produktów mlecznych z UE odpowiednio pod względem wielkości (w tonach) i wartości. Największy wpływ zaobserwowano w sektorze sera. W 2013 r. do Rosji wyeksportowano 257 000 ton (czyli 33 % serów eksportowanych z Unii Europejskiej). Wyeksportowano również 37 000 ton masła (28 % masła eksportowanego z UE), co oznacza blisko 1,5 % całej produkcji mleczarskiej w UE (z 9 % produktów eksportowanych z UE). Import mleka i produktów mlecznych z Europy do Rosji stanowił 37,4 % importu ze wszystkich źródeł.

I. SYTUACJA RYNKOWA

W ciągu pierwszych siedmiu miesięcy 2014 r. dostawy mleka z UE były o 5,4 % wyższe niż w 2013 r.

Niemcy, Holandia, Polska, Dania, Austria, Irlandia, Cypr i Luksemburg przekroczyły krajowe kwoty mleczne w roku 2013/2014. Opłata za przekroczenie kwot to ogółem 409 mln EUR (za 1 469 000 ton).

Od momentu nałożenia rosyjskiego embarga i wprowadzenia przez Komisję instrumentów zgromadzono następujące ilości:

- interwencja publiczna dla masła i odtłuszczonego mleka w proszku: 0 ton
- prywatne przechowywanie masła: 11 823 tony (IE, NL, BE, UK, DE, LT, PL)
- prywatne przechowywanie odtłuszczonego mleka w proszku: 5 617 ton (DE, ES, LT, IE)
- prywatne przechowywanie sera: 100 803 tony (IT, IE NL, SE, FR, AT, LT, DE, LV)

W Europie istnieją dość duże zapasy odtłuszczonego mleka w proszku i sera. Poziom zapasu masła nie jest tak niepokojący. Zapasy sera powinny się zmniejszyć w wyniku spadku produkcji w niektórych państwach członkowskich.

Jeśli chodzi o ceny mleka, od początku 2014 r. w całej UE zaobserwowano tendencję zniżkową. Na ceny te dodatkowo wpłynęło nałożenie rosyjskiego embarga. W niektórych krajach są one o 30-40 % niższe niż na początku roku. Aktualne umowy przyczyniły się do utrzymania cen na pewnym poziomie. Niemniej jednak umowy przestaną obowiązywać na początku października, w związku z czym presja w dół będzie silniejsza.

Od momentu nałożenia rosyjskiego embarga na import średnie ceny europejskich produktów mlecznych spadły o: 9 % w przypadku masła, 18,5 % – odtłuszczonego mleka w proszku, 14,6 % – mleka pełnego w proszku, 8 % – sera cheddar, 3 % – sera edam, 1 % – sera gouda i 6,2 % – serwatki w proszku.

Ogólnie w pierwszym miesiącu roku gospodarczego 2014/2015 (od czerwca 2014 r. do maja 2015 r.) produkcja mleka w Nowej Zelandii wzrosła o 11,5 % w porównaniu z rokiem 2012/2013. W Australii w pierwszym miesiącu roku gospodarczego 2014/2015 (od lipca 2014 r. do maja 2015 r.) produkcja mleka wzrosła o 1,5 %. W ciągu pierwszych siedmiu miesięcy 2014 r. produkcja mleka w Stanach Zjednoczonych wzrosła o 1,7 %.

Z drugiej strony ceny w UE i Oceanii znajdują się pod presją, dlatego też ostatnia z wymienionych stref jest najbardziej konkurencyjna, jeśli chodzi o masło, mleko pełne w proszku i ser cheddar. W Stanach Zjednoczonych ceny masła i sera wzrastają, dlatego też jest to najmniej konkurencyjny region. Aktualnie na świecie istnieje nadwyżka mleka w proszku, a ponadto pojawia się niepewność co do importu do Chin, co wywołuje silną presję na ceny mleka w proszku.

Ze względu na tendencję zniżkową cen nabywcy odkładają decyzję o zakupie przez możliwie najdłuższy czas, który zależy od ich zapasów.

II. NAJWAŻNIEJSZE MOŻLIWOŚCI

1. Utrzymanie dopłat do prywatnego przechowywania masła i odtłuszczonego mleka w proszku.
2. Byliśmy rozczarowani, kiedy okazało się, że okres obowiązywania dopłat do prywatnego przechowywania sera nagle się zakończył. Biorąc pod uwagę ilości, z których część mogłaby pozostać w UE, system ten jest ważny dla całego unijnego rynku. Zniesienie go może wywołać jeszcze większą niepewność na tymże rynku. Wiele podmiotów nadal poszukuje sposobów walki z konsekwencjami rosyjskiego embarga. Dlatego też tak ważne jest umożliwienie wykorzystania pozostałych 50 000 ton (wykorzystano jedynie +/- 100 000 ze 150 000 ton zdefiniowanych w akcie delegowanym). Ponadto należy doprecyzować wspomniany system i przeanalizować jego funkcjonalność, tak aby mógł on znaleźć zastosowanie w państwach bezpośrednio dotkniętych embargiem.
3. Należy umożliwić producentom mleka uniknięcie ryzyka finansowego. Biorąc pod uwagę niewysoką cenę interwencyjną mleka (cena interwencyjna wynosi 217 EUR/tonę), rynek wewnętrzny może pociągnąć ceny mleka w dół do poziomu zdecydowanie poniżej kosztów produkcji. W związku z tym Komisja i Rada powinny rozważyć możliwość aktualizacji cen referencyjnych produktów mlecznych w ramach interwencji publicznej.
4. Ukierunkowanie instrumentów sanitarnych i fitosanitarnych lub środków antydumpingowych, które mogłyby ograniczyć dostęp europejskich produktów do rynków w krajach trzecich (np. środki antydumpingowe wobec brazylijskiego masła i mleka w proszku) oraz organizacja dynamicznych kampanii promocyjnych.
5. Wsparcie nowych strategii eksportowych przedsiębiorstw w ramach kampanii promocyjnych.
6. W obliczu obniżki cen, wzrostu kosztów stałych i spadku obrotów gospodarstw sposób zastosowania opłaty za przekroczenie kwot poważnie wpłynie na płynność finansową rolników. Wielu rolników przestrzegało przyznanym im ilości. Inni zareagowali na wzrastający na świecie popyt, dodatkowo w okresie, w którym dochody europejskich producentów mleka były tylko o 3 % wyższe niż w 2005 r. Państwa członkowskie powinny uzyskać elastyczność w ciągu 3-5 lat, kiedy to opłaty za przekroczenie kwot będą stosowane na szczeblu gospodarstw, tak aby ograniczyć wpływ na płynność finansową rolników w niepewnej sytuacji, pogorszonej dodatkowo przez rosyjskie embargo.

III. DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ KOMISJĘ

W dn. 28 sierpnia Komisja Europejska ogłosiła uruchomienie **dopłat do prywatnego przechowywania masła, odtłuszczonego mleka w proszku i serów** w celu złagodzenia skutków ograniczeń nałożonych przez rosyjskie władze na produkty mleczne importowane z UE i ograniczenia negatywnego wpływu na rynek wewnętrzny. Państwa członkowskie poparły tę inicjatywę.

W zasadach dot. wspólnej organizacji rynków (rozporządzenie nr 1308/2013) przewidziano różne narzędzia zarządzania rynkiem w celu ustabilizowania go w podobnych sytuacjach. Rada i Parlament Europejski umożliwiły Komisji zastosowanie w razie potrzeby „środków wyjątkowych” bez potrzeby konsultowania się z państwami członkowskimi. W przypadku wystąpienia zakłóceń na rynku, środki te przyjmą formę aktów delegowanych. Ta procedura w ramach art. 219 została wykorzystana na rzecz dopłat do prywatnego przechowywania sera. Środek ten jednak zawieszono z powodu nadużywania systemu.

SEKTOR WARZYW I OWOCÓW

I. SYTUACJA RYNKOWA²

Rosja jest najważniejszym rynkiem eksportowym europejskich warzyw i owoców – importuje blisko jedną trzecią (34 %) świeżych owoców (1 225 mln EUR) i blisko jedną czwartą (26 %) świeżych warzyw (734 mln EUR). Rosja jest najważniejszym rynkiem docelowym wielu warzyw i owoców, takich jak czereśnie, grzyby i biała kapusta (70 % eksportu z UE w ujęciu ilościowym), gruszki, brzoskwinie, bakłażany, pomidory i marchew (60-64 %), nektaryny, truskawki, jabłka i ogórki (blisko 50 %) oraz morele, ziemniaki i słodka papryka (40 %). Do Rosji eksportuje się także jedną trzecią cytryn i winogron stołowych.

W latach 2011-2013 eksport niektórych produktów do Rosji znacząco wzrósł. Należały do nich jabłka, czereśnie, truskawki, melony, arbuzy, pomidory, ogórki, słodka papryka, kalafior, brokuły i bakłażany. Z drugiej strony nastąpił spadek eksportu innych produktów, np. gruszek, brzoskwiń, nektaryn, moreli, ziemniaków, białej kapusty i cebuli. Produkcja warzyw i owoców w UE w tym okresie była dość stabilna.

Państwa eksportujące do Rosji najwięcej świeżych owoców to Polska, Belgia, Litwa i Hiszpania. Polska odpowiada za 41 % eksportu, a każde z trzech pozostałych państw za 10-13 % (w ujęciu ilościowym). Jeśli chodzi o warzywa, najwięcej do Rosji eksportuje Holandia, Litwa i Polska – odpowiednio 34 %, 25 % i 16 % (w ujęciu ilościowym). Niemniej jednak te dane liczbowe (w oparciu o dane z bazy Comext) nie zawsze odzwierciedlają prawdziwe pochodzenie produktów (tj. państwo produkujące), na co wpływa wymiana wewnątrz UE. W rzeczywistości Litwa produkuje stosunkowo mniej (w porównaniu z niektórymi państwami europejskimi produkuje owoce przeznaczone głównie na rynek wewnętrzny, a warzywa – na rynek wewnętrzny i zagraniczny). Jest jednak ważnym kanałem ponownego wywozu do Rosji świeżych warzyw i owoców pochodzących z innych państw europejskich, takich jak Hiszpania, Holandia i Niemcy. Podobną rolę w przypadku niektórych produktów odgrywa Polska i Belgia. Nie uwzględniając handlu wewnętrznego, najważniejsi europejscy dostawcy świeżych owoców do Rosji to Polska (7 %), Hiszpania (6 %), Grecja (4 %), Włochy (3 %) i Belgia (2 %). Najważniejsi dostawcy świeżych warzyw to Holandia (10 %), Polska (9 %), Hiszpania (8 %) i Belgia (2 %). Wszystkie wymienione dane liczbowe dotyczą wartości i opierają się na średniej w roku 2012/2013 zgodnie z bazą danych Comtrade.

Tendencje rynkowe głównych produktów eksportowanych do Rosji przez najważniejszych europejskich eksporterów w okresie do trzeciego tygodnia września można podsumować w następujący sposób:

- W ciągu ostatnich tygodni zaobserwowano pozytywną tendencję w przypadku pomidorów. Należy jednak zachować ostrożność, ponieważ w większości najważniejszych państw produkujących w UE, a także w Maroku, rok gospodarczy jeszcze się tak naprawdę nie zaczął. Ceny brzoskwiń i nektaryn powracają do poziomu sprzed obniżki w sierpniu, ale nie można ukrywać, że w przypadku tych produktów rok gospodarczy był tragiczny. Sezon już się prawie skończył.
- Od sierpnia spadły ceny gruszek, jabłek i winogron stołowych. W ubiegłym tygodniu nastąpił nieznaczny wzrost. Ceny utrzymują się na niższym poziomie niż podczas poprzednich lat gospodarczych.
- W przypadku cen papryki utrzymuje się wcześniejsza tendencja.

² Dane statystyczne DG AGRI z dn. 26.09.2014 r. http://ec.europa.eu/agriculture/russian-import-ban/pdf/fv-production_en.pdf

II. NAJWAŻNIEJSZE MOŻLIWOŚCI

Copa-Cogeca wzywa Komisję Europejską do zdefiniowania spójnego planu działań i do uwzględnienia następujących środków:

1. Zastosowanie z mocą wsteczną rozporządzenia (UE) nr 1031/2014 wobec okresu od 4 do 30 września.
2. Ponowne wprowadzenie programu karczowania w przypadku niektórych gatunków i odmian owoców³.
3. Wdrożenie trzeciego pakietu tymczasowych środków nadzwyczajnych przed 31 grudnia 2014 r., obejmujących wszystkie kwalifikujące się warzywa i owoce w ramach jednolitej WOR, aż do zniesienia embarga. Podczas wyliczania maksymalnych ilości należy wziąć pod uwagę ponowny wywóz oraz poziom produkcji, ponieważ sytuacja wywarła pośredni wpływ na całą produkcję warzyw i owoców. Producenci powinni uzyskać wsparcie na podobnych zasadach jak te zdefiniowane w rozporządzeniu w sprawie kryzysu E. Coli.
4. Przegląd maksymalnych kwot rekompensat za wycofywanie w celu odzwierciedlenia kosztów produkcji.
5. Pozwolenie organizacjom producentów (OP), ich zrzeszeniom (ZOP) i organizacjom międzybranżowym na stosowanie art. 222 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 w okresie do 6 miesięcy. Jeśli chodzi o instrumenty rynkowe, Komisja Europejska powinna zezwolić OP, ZOP i organizacjom międzybranżowym na wycofanie z rynku produktów należących do kategorii II i III.
6. Zezwolenie na pomoc państwa na rzecz ubezpieczania kredytów eksportowych.
7. Przyspieszenie wdrażania rozporządzenia w sprawie promocji, w szczególności kampanii skierowanych do krajów trzecich, ze względu na bardzo pozytywny wkład sektora prywatnego. Instrument ten umożliwiłby pomoc dla warzyw i owoców przetworzonych, które również znalazły się pod wpływem rosyjskiego embarga. Ewentualnie zamiast tego Komisja Europejska mogłaby zorganizować i sfinansować z własnych środków europejską kampanię *ad-hoc*.
8. Komisja powinna zaangażować się politycznie, aby być liderem w działaniach mających na celu zniesienie barier fitosanitarnych w krajach trzecich. Powinna także wykorzystać negocjacje w sprawie umów handlowych, aby wyeliminować bariery stawiane przez kraje-sygnatariuszy.
9. Podwyższenie koperty budżetowej przyznanej na rzecz programów promujących konsumpcję owoców w szkole dla państw członkowskich, które wykorzystwały wszystkie dostępne środki.

³ Zastrzeżenie Confcooperative i LTO.

III. DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ KOMISJĘ

Sytuacja rynkowa różni się w zależności od produktów i stref. Tymczasowe nadzwyczajne środki wsparcia opublikowane w dn. 29 sierpnia 2014 r. (rozporządzenie (UE) nr 932/2014), a następnie zawieszono w dn. 10 września 2014 r., prawdopodobnie przyczyniły się do rozwiązania problemów rynkowych w przypadku niektórych produktów, np. pomidorów. Niemniej jednak brzoskwinie i nektaryny bardzo łatwo się psują, a dodatkowo okres ich zbiorów dobiega końca (ograniczona produkcja późnych odmian), dlatego też tymczasowe nadzwyczajne środki wsparcia zostały wprowadzone zbyt późno, aby wpłynąć na dochody producentów, którzy w sezonie musieli sprzedać większość produkcji ze stratą.

Ceny gruszek i jabłek spadły do tak niskiego poziomu, że środki wsparcia nie były wystarczające, aby przywrócić średni poziom cen na rynku w ciągu trwającego roku gospodarczego. Ponadto późna publikacja rozporządzenia (UE) nr 1031/2014 wysłała rolnikom negatywny sygnał.

Dodatkowe tymczasowe środki wsparcia zastosowane w drodze wyjątku wobec producentów warzyw i owoców (rozporządzenie (UE) nr 1031/2014) stanowią krok w dobrym kierunku. Nie mogą one jednak rozwiązać wszystkich problemów, z którymi muszą sobie poradzić rolnicy i organizacje rolnicze. Copa-Cogeca pragnie więc zgłosić następujące uwagi:

- a) Wycofanie, zaniechanie zbiorów i zielone zbiory, których dokonano między 4 i 30 września, nie wchodzi w zakres rozporządzenia (UE) nr 1031/2014. Dlatego też za te działania należy przewidzieć rekompensaty w programach operacyjnych organizacji producentów lub w ramach pomocy państwa, do momentu osiągnięcia indywidualnych pułapów.
- b) W Europie Wschodniej gatunek „Idared” stanowi 20 % produkcji jabłek. Uprawia go do 7 000 producentów. Gatunek ten jest przeznaczony niemal wyłącznie na rynek rosyjski. Brak rynków zbytu dla tego gatunku może pociągnąć za sobą podwyższenie poziomu zapasów do takiego stopnia, że w państwach członkowskich w Europie Środkowej i Wschodniej ceny znajdą się pod presją.
- c) 10 % produkcji persymony eksportuje się do Rosji. Mimo to gatunek ten nie został objęty rozporządzeniem (UE) nr 1031/2014.
- d) Mimo że najwięcej warzyw i owoców eksportuje się do Rosji między styczniem i majem, dodatkowe tymczasowe środki wsparcia zastosowane w drodze wyjątku obowiązywać będą jedynie do dn. 31 grudnia 2014 r.
- e) Skutki embarga prawdopodobnie będą odczuwane dłużej niż przez rok.

SEKTOR WOŁOWINY

Reprezentuje prawie 8 % całkowitej produkcji rolnej UE-28. Rocznie całkowita produkcja (średnia z lat 2011-2013) wynosi ok. 7,7 mln ton, co stawia UE na trzecim miejscu wśród producentów wołowiny na świecie. Przed nią plasują się Stany Zjednoczone i Brazylia. Udział UE w eksporcie wołowiny wynosi 2 % pod względem ilości i wartości, podczas gdy udział UE w jej imporcie wynosi 5 % pod względem ilości i 9 % pod względem wartości.

W latach 2011-2013 eksport z UE w sektorze wołowiny wyniósł 233 000 ton (w tym 138 000 ton żywca). Rosja przyjęła największą część tego eksportu (29 %, czyli 68 000 ton wołowiny świeżej i zamrożonej), na drugim miejscu znalazła się Szwajcaria (13 %), a na trzecim Bośnia i Hercegowina (11 %). W latach 2011 i 2012 Turcja była najważniejszym rynkiem zbytu wołowiny i żywca pochodzącego z UE. Niemniej jednak w 2013 r. nastąpił spadek eksportu o ponad 90 % z powodu ograniczeń handlowych nałożonych na wołowinę eksportowaną z UE. Od 2010 r. nastąpił także spadek wielkości eksportu do Rosji, czego przyczyną było podwyższenie atrakcyjności wołowiny pochodzącej z Ameryki Łacińskiej. Władze Federacji Rosyjskiej postanowiły niedawno zamknąć tamtejszy rynek na podroby wołowe.

I. SYTUACJA RYNKOWA

Jeśli chodzi o ceny wołowiny, od marca 2014 r. obserwuje się tendencję spadkową. Ceny znajdują się poniżej poziomu z 2013 r. Od lipca 2014 r. nastąpiła pewna poprawa. Ceny na świecie wzrastają z powodu ograniczonych zapasów w Stanach Zjednoczonych i dużego popytu w Azji.

Od 2010 r. produkcja wołowiny w Europie spada. W okresie od stycznia do czerwca 2014 r. europejska produkcja mięsa (w sztukach) jest o 0,9 % niższa niż w tym samym okresie w roku ubiegłym. W tonach oznacza to spadek o 0,1 %. Pogłowie europejskiego bydła wzrosło o 0,9 % (badanie z lipca), a liczba krów mlecznych o 1,7 %.

Podczas dwóch pierwszych kwartałów br. ubój pozostał na mniej więcej stabilnym poziomie, ale w październiku i listopadzie nastąpi wzrost.

Obniżenie wyceny podrobów wołowych wywrze wpływ ekonomiczny na wartość tusz. Obecnie niewiele rynków może stanowić rzeczywistą alternatywę w perspektywie krótko- i średnioterminowej.

II. NAJWAŻNIEJSZE MOŻLIWOŚCI

Na chwilę obecną nie zaobserwowano wpływu rosyjskiego embarga na osłabienie rynku.

Niemniej jednak wpływ ten prawdopodobnie będzie odczuwalny w późniejszym okresie, jako że w październiku i listopadzie oczekuje się podwyższenia poziomu uboju, a ponadto właśnie w tych dwóch miesiącach eksport do Rosji osiąga 25 %. Należy także pamiętać o tym, że przez ostatni rok wzrosła liczba krów mlecznych. Na rynku będzie więc więcej cielęciny. Jednocześnie zamknięcie rosyjskich granic dla produktów mlecznych wywoła znaczący spadek cen mleka, co na jesieni spowoduje napływ krów mlecznych do ubojni.

Co więcej, Europa straciła niemal wszystkie śródziemnomorskie rynki zbytu bydła w związku z pojawieniem się choroby niebieskiego języka na południowym wschodzie Europy, a mianowicie w Rumunii, Bułgarii i Grecji (Izrael, Jordania i Libia zawiesiły import z Rumunii), w Tunezji z powodu pryszczycy, a w Libii z powodu trudności finansowych.

W ostatnim kwartale 2014 r. rynek znajdzie się zatem pod presją. Potrzeba instrumentów wsparcia eksportu:

1. Ponowne otwarcie rynku tureckiego – na chwilę obecną jedynie w teorii. Pozwoli to złagodzić wpływ negatywnych czynników handlowych. Należy jednak podjąć więcej działań dotyczących wymogów w zakresie importu (wymogi są zbyt restrykcyjne i umożliwiają jedynie eksport ograniczonych ilości młodego bydła z UE).
2. Amerykańskie ministerstwo rolnictwa (USDA) postanowiło dostosować tamtejsze przepisy do międzynarodowych norm w zakresie BSE, a co za tym idzie – zezwolić na eksport europejskiej wołowiny i innych produktów z wołowiny do USA (rynek zamknięty od 1998 r.). W związku z tym Komisja powinna wywrzeć presję na amerykańskie władze, aby tę decyzję zastosowano, jako że wpłynie ona pozytywnie przede wszystkim na eksport europejskiej cielęciny i podrobów.
3. Ponowne otwarcie rynku japońskiego na produkty z kilku państw europejskich umożliwiłoby także stymulację eksportu szlachetnych kawałków mięsa. Niemniej jednak eksport podrobów pozostanie kwestią skomplikowaną, która powinna wejść w zakres negocjacji między UE i Japonią.

Wiele państw trzecich utrzymuje ograniczenia importu pomimo znaczących postępów w zakresie sytuacji epidemiologicznej w odniesieniu do BSE w UE.

III. DZIAŁANIA PODJĘTE PRZEZ KOMISJĘ

Komisja nie podjęła na razie żadnych działań. Nieustannie obserwuje jednak rozwój sytuacji na rynku wołowiny.

POLITYKA WSPARCIA EKSPORTU

Aby uzyskać dostęp do nowych możliwości rynkowych, potrzeba silnej polityki w zakresie eksportu, która obejmie następujące 3 instrumenty:

- zidentyfikowanie najważniejszych rynków i rozwiązanie problemu przeszkód sanitarnych i fitosanitarnych;
 - wdrożenie – jednocześnie z dossier w zakresie instrumentów sanitarnych i fitosanitarnych – polityki promocji ukierunkowanej na kraje trzecie;
 - przeanalizowanie – w ramach art. 219 jednolitej WOR – umożliwienia ubezpieczenia kredytów eksportowych obejmujących pewne zagrożenia finansowe związane z nowymi rynkami.
-